

V Ě S T N Í K

ČESKOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ RADY AMERICKÉ

Čís. 303

Listopad 1980

Dr. Mikuláš Ferjenčík:

Čo nás čaká v novom roku

Podľa dnešnej svetovej politickej situácie môžeme aspoň približne súdiť, že dojde v skoršej budúcnosti k jej podstatným zmenám. Sovieti, vďaka svojej vojenskej sile a pre nich výhodnej strategickej pozícii, sú nesporne dnes vedúcou svetovou veľmocou. Na tomto vývoji a skutočnosti nie malý podiel mala známa krátkozrakosť Spojených štátov. Helsinskou dohodou dostalo sa Sovietom toho, že ich európske hranice, ktoré sovietska armáda za druhej vojny obsadila, boli zaistené a uznané. Štáty a národy za touto hranicou boli vydané Sovietom na milosť a nemilosť. Stalo sa, na čo sme prezidenta Forda pred jeho odchodom do Helsiniek upozorňovali, že Amerika opúšťa a zapredáva svojich priateľov a spojencov za železnou oponou. Zaviazanosť Sovietov ku druhej časti dohody, že budú rešpektovať ľudské práva a umožnia styk občanom sovietskej ríše s ostatným slobodným svetom, ukázala sa byť viacej rétorickou než praktickou. Disidenti považovali a považujú túto dohodu za právoplatnú a začali sa jej dovolávať, narazili však na odpor svojich komunistických vlád a Západ, ktorý sa snažil následnou konferenciou v Belehrade a teraz v Madride vec napraviť a Sovietov prinútiť, aby dodržali povodnú dohodu o ľudských právach, neuspel. Terajšia vojenská prevaha umožňuje Sovietom, aby si robili, čo sa im zachce, t.j. dodržali dohody pre nich výhodné a ostatné hodili do koša na odpadky. Toto nekompromisné stanovisko Sovietov spočíva, ako už shora uvádzam, v ich dnešnej vojenskej prevahe a výhodnom strategickom rozporení. Moskva má dnes silné, moderné námorníctvo, schopne operovať vo všetkých oceánoch sveta s vlastnými prístavmi. Má strategicke operné body v Afrike, juhovýchodnej Ázii, Arábii, aj v mori Karibskom. Vlastná sovietska ríša rozprestrená od Labe až po Tichý oceán, od Baltu a Murmanskú až po Odéssu a Sevastopol, tvorí jeden obrovský strategicke celok s vnútrozemskou sieťou dopravnou a komunikačnou.

Moskva má však tiež aj svoju zraniteľnú Achillovu patu. Jej zraniteľnosť je dnes čím ďalej tým viacej zrejma a patrná, keď prihladneme napr. k udalostiam v Poľsku, kde nesúhlas s režimom je vyvolaný masovým hnutím celého národa a nielen, ako tomu bolo doteraz, hrstkou intelektuálov, ktorých režim mohol ľahko umlčať, vybrať a odstrániť jedného po druhom. Nesúhlas s komunistickou vládou či už moskovskou alebo vládou ostatných satelitov - i keď je držaný na uzde bezpečnostnými orgánmi a vojenskou mocou - sa prejavuje u všetkých porobených národov - i v samotných Sovietoch. Ku starostiam Sovietov pribudol Afganistan a odsúdenie Sovietov za tento násilný čin celým slobodným svetom. Nástup nového prezidenta do Bieleho domu v osobe Ronalda Reagana, ktorého považujú za zástancu pevnej línie (hard-liner) a ktorý má osobné pochybnosti o výhodách **Détente** a **SALT II** a je odhodlaný a zaviazaný postaviť hospodársku a vojenskú silu Ameriky na žiaducu úroveň, podstatne zvyšujú starosti a obavy Sovietov. K

tomu ešte pristupuje generačný problém sovietskeho vedenia, ktorý sa dlho odkladat' nedá. Po odchode Gromyka príde Brezhnev a po ňom ostatné prestárle vedúce hlavy Kremľu, ktoré vystrieda mladšia, dúfajme striezlivejšia generácia poučená minulosťou a osudmi veľkých tyranských ríš stavaných na násilí, hlade a nepravde.

Obraz tento automaticky núti k istým záverom. Keď sa prezidentovi Reaganovi a jeho veľmi pečlivo vyberanej vláde podarí i keď snád pomaly, ale postupne zvýšiť hospodársku a vojenskú silu Spojených štátov a s ňou aj prestíž Ameriky a jej vlády, možno predpokladať s veľkou pravdepodobnosťou, že sa príznaky rozpadu sovietskej moci budú zvyšovať a že sa aspoň tí mladší z nás dožijú dňa, kedy sa vláda porobených národov vráti do rúk povolaných. Ovsšem nie je možné vylúčiť možnosť násilného zásahu Sovietov do tohto vývoja vyvolaním novej vojny.

Tol'ko ku vianočným sviatkom, ktoré symbolizujú zrod lásky človeka k človekovi a vzbudzujú nádeje na lepší svet než v akom dnes žijeme.

UDALOSTI V POLSKU

Polsko prožívá kritické napätí, ktoré by mohlo vyvrcholit sovietskou invasiou. Poľským občanom je to jasné a proto postupujú opatrne, ač neustupujú od svých základních požadavků a dokonce se zdá, že zesilují strategické posice ve vládě. Je to však jenom zdání, poněvadž hned na to komunistická strana zasáhne a zatrhne ústupky. Všichni víme, že každá změna v politickém vládním systému, která by znamenala uvolnění komunistické nadvlády je pro Sovětský svaz nemyslitelná. Bylo by to nakažlivé a přeneslo by se to určitě k sousedům. Moskva se nikdy nevzdá dobrovolně, naopak stále plánuje pevnější integraci svých satelitů.

Na toto téma mluvil dr. Jiří Tesař, profesor obchodních věd na večírku odbočky Gama (viz. str. 6). Roku 1979 přednášel ve Varšavě pod záštitou Fulbright nadace o moderních metodách obchodování, o mezinárodních stycích a poměru západu s východem. Napodzim se opět vrátil do Varšavy právě v kritických dnech takže mohl posoudit velké změny, které tam nastaly, hospodářské a politické.

Byly to mizerné hospodářské poměry, které vyvolaly výbuch v Gdanskú, který pak se šířil do dalších továren i dolů. Ve Varšavě není masa, není ani brambor. Za svého pobytu viděl dr. Tesař frontu na maso 5 bloků dlouhou. Pokud je maso k dostání ve zvláštních obchodech, je pětkrát dražší než normálně. Při tom se prodává maso pod cenou do Sovětského svazu, když je nějaké.

Přesné ceny výrobků, at' již automobilů, či čehokoli, nelze zjistit, i v tom je zmatek. Dolar má oficiální cenu 31 zlotých, ale 110 zł. na černém trhu. Zlatý rubl se teď přepočítává na záp. německé marky. Je nepochybné, že životní úroveň poklesla v Polsku i v Československu. Za tzv. integrace, zavedené Sovětským svazem r. 1976, se satelitům přitížilo. Štáty sovietskeho

VĚSTNÍK

November 1980

Organ of the Czechoslovak National Council of America

Published monthly (Except bi-monthly July-August)

Subscription \$4.00 - Outside U.S.A. \$6.00

Editor - Vlasta Vraz

Office: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650

Tel.: 656-1117

VĚSTNÍK

Listopad 1980

Orgán Československé národní rady americké

Vychází měsíčně (s výjimkou dvojčísla v červenci-srpnu)

Předplatné \$4.00 ročně. - Mimo U.S.A. \$6.00

Redaktorka - Vlasta Vrázová

Úřadovna: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650

Telefon:

656-1117

bloku dlužily Moskvě velké sumy a nebyly schopny svůj dluh splácet. Sovětský svaz doufal, že absolutní kontrolou výroby, si zjedná nápravu. Mělo to však za následek stále klesající výrobní schopnost.

V Polsku se vtípem vyjadřuje mínění lidu: Zástupci kapitalismu, socialismu a komunismu si umluvili schůzku. Zástupce kapitalismu přijde včas, taktéž zástupce komunismu, jenom zástupce socialismu přijde hodně pozdě s omluvou, že musel stát ve frontě na maso. Kapitalista se ptá: "Fronta, co je to?" a komunista se ptá: "A co je to maso?"

Integrace je fiasko a proto se dnes projevuje živý zájem o obchodování se západem. Polsko žádá Spojené státy o velkou půjčku a platební výhody, ač není schopno splácet ani úroky svého dnešního dluhu přes 2 miliardy dolarů. Vtípkuje se ve Varšavě, že přijel americký zástupce firmy vyjednávat o továrnu. Bylo mu řečeno: Můžete si postavit u nás továrnu, můžete věnovat na to kolik peněz chcete, můžete prodávat všechno zboží, ale po pěti letech je továrna naše.

Je nesporné, že se zpomaluje výroba. Až by integrace byla úplná, plně zavedená, stát by neměl kontrolu nad výrobou, např. při výrobě automobilů, země by dělaly jenom součástky a dávalo by se to dohromady až v Sovětském svazu. Když se proti tomu protestovalo, Moskva odpověděla, že tak to dělá General Motors.

Doprava v celém východním bloku má být scelena. Sovětský svaz již staví železniční tratě do Polska, Československa a Maďarska, jenomže jsou to úzkokolejné dráhy a vyvolává to otázku, kdo bude jezdit a kterým směrem.

Za příklad integrace může nám sloužit chemický průmysl. Má být důkladně zreorganizován. Polsko, které se zařídilo na výrobu léků a zmodernizovalo s velkým nákladem způsob produkce, má se vzdát výroby, která bude přestěhována jinač; něco se přestěhuje do Maďarska. (Poznámka: Československo bylo první zemí, která začala po válce vyrábět penicilin - stroje dodala UNRRA - v předměstí Prahy, ale výroba byla přestěhována jinač). V Praze se odedávna vyráběly elektriky. Ted' výroba elektrických pouličních vozů má být přestěhována snad na Ukrajinu.

Při všem tom neštěstí životní úroveň u některých lidí stoupá. V Polsku, Maďarsku i v Československu v přepychu žijí milionáři, mají vily, auta, všeho dostatek, jezdí si do ciziny atd. V létě propukl v Polsku skandál. Pokud se neví, jak krize dopadne, bude-li invaze či nebude - tato třída zbohatlíků se zbavuje majetku, prodává domy, atd., v případě, že by to vyhráli stávkující. Druhá třída se obohacuje černým trhem, prodáváním pod rukou atd., u většiny lidí však klesla životní úroveň. Postižení byli dělníci a to je přímělo zahájit stávkou.

Nejhorší je nedostatek potravin a bytů. Otázka bytová je naléhavá a proto měly země - Polsko, Rumunsko a Sovětský svaz - "vyvinout stavební techniku". Začaly se stavět domy "na třicet let", které měly vydržet patnáct let bez oprav. Rozpadávají se po pěti letech. Normálně se mělo čekat pět let na byt, ted' je čekací lhůta třináct let.

Hranice s Československem a Východním Německem jsou uzavřeny.

Polsko zoufale shání finanční pomoc, hospodářsky je před zhroutilím. Mnozí podnikatelé ze západu jsou ochotni financovat podnikání a podporovat oživené obchodní styky s východním blokem. Není to jenom otázka hospodářská, je to především politický problém velkého významu, jak dalece máme zachraňovat komunistický zbankrotělý systém.

Madridská konference zahájena

Na předběžných poradách se řečnický zápolilo po devět týdnů o programu a jednání nastávající konference. Už to vypadalo, že konference nebude, že Sovětský svaz se svými satelity se nezúčastní nebude-li jim povůli. Moskvě záleželo na tom, aby se jednalo o odzbrojení Evropy, o spolupráci ve vědě a ekonomii, o technické pomoci, a aby se nemluvilo o Afghánistánu a lidských právech. Západ byl připraven hájit lidská práva a tentokrát vyjimečně neustoupil sovětskému tlaku. Sovětská taktika se neosvědčila a v poslední hodině Sovětský svaz přistoupil na navrženou agendu. V úvodním proslovu americký mluvčí Dr. Max Kampelman z Washingtonu uvedl americké zásady. Kdo první přispěchal, aby dokázal svou loyaltitu k SSSR byl československý delegát. Důležitý proslov měl předseda americké delegace Griffin Bell.

Konference má zasedat přibližně do 19. prosince, pak budou delší vánoční prázdniny. V Madridu nás bude zastupovat pí. Betka Papánková, manželka Dr. Jána Papánka, ředitele Amerického fondu pro čs. uprchlíky, která byla jmenována prezidentem Spojených států. Československá národní rada se raduje z tohoto jmenování osoby tak vynikajících zásluh a schopností a zaslala poděkování do Bílého domu.

Československá národní rada americká je dobře zastoupena též prací ses. Anny Fatusové, která byla po dva roky ve styku s americkými úřady a s komisí CSCE, kterým odevzdala přes 700 stránek písemného materiálu, dokumentace celé akce chartistů, VONS, zásahů čs. vlády. Komise to zařadila do svých publikací. Je to v první řadě seznam politických vězňů v Československu, záležitosti chartistů (apely, dopisy, analýze) překlady různých dokumentů ve věci rozdělených rodin, zamítnutých vis a emigrace atd., celkem přes 700 stran. Tato služba zdejším úřadům, i organizacím v Evropě, které pracují na věcech spojených s Helsinskou dohodou, byla jimi plně oceněna. Pořizování překladů stálo ses. Faltusovou mnoho času.

Rada svobodného Československa odevzdala elaborát o Československu, co se týče porušování lidských práv a zaslala spis na adresu všech 35 zúčastněných delegací v Madridu. Dále, připravila resoluci a vyžádala si podpisu etnických organizací pro Madrid (Věstník, říjen). Předseda Rady svobodného Československa, Dr. Mojmír Povolný má v úmyslu jet do Madridu na zasedání až se bude jednat o Československu a porušování lidských práv.

Rev. Blahoslav Hrubý předložil konferenci podrobnou zprávu o

náboženském útisku v Československu a Sovětském svazu za ústav Religion in Communist Dominated Areas se sídlem v New Yorku (475 Riverside Drive).

Dopis z vězení do Madridu

Václav Benda, Jiří Dienstbier a Václav Havel, kteří jsou vězněni v Heřmanicích u Ostravy, zaslali tento apel do Madridu:

Obracíme se na delegace madridské konference z československého vězení, k němuž jsme byli odsouzeni za svou účast na československém hnutí za lidská práva Charta 77 a za svou práci ve Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných (VONS) v naději, že jednání konference vskutku přispěje k uvolnění mezinárodního napětí, k odvrácení nebezpečí války a pomůže vytvořit předpoklady k zahájení účinného jednání o odzbrojení.

Sami za sebe bychom rádi zdůraznili, že svou dosavadní práci, která byla zaměřena především na oblast kultury nebo vědy, oblast přirozeně spojující všechny vrstvy společnosti, všechny národy i státy, jsme se snažili svým podílem přispět k zachování míru v Evropě a tak k mírovém dorozumění ve světě, akutně ohroženém sebezničením. Naše účast v hnutí Charta 77 a naše práce ve VONS byla a je v naprostém souladu se Závěrečným Aktem konference v Helsinkách a jak vyplývá ze základního textu Charty 77, byl vznik tohoto hnutí za lidská práva Závěrečným Aktem v rozhodujícím smyslu motivován.

Stejně tak jako delegáti Helsinské Konference, chápeme Závěrečný Akt jako nedilný celek, jehož jednotlivé body nelze ani preferovat ani potlačovat. Jsme přesvědčeni, že skutečného pokroku v jednání o uvolnění lze dosáhnout jedině tehdy, bude-li dosaženo i uvolnění v otázce lidských a občanských svobod a práv. Politická diskriminace občanů v kterékoliv zemi, oklešťování demokratických principů občanského života, monopolisace informačních zdrojů a éteru sdělovacích prostředků, diskriminace sociální, šikanování a pronásledování nekonformních občanů, potlačování náboženských svobod a projevů svobody svědomí, podřizování umění a vědy utilitárně pojatým ideologickým principům, provokují napětí ve společnosti a posilují ve svém důsledku a zdání u mocenských skupin represivní funkce státu.

Representanti takových státních struktur, v nichž sílí a rozvíjejí se nekontrolované policejní a jiné represivní organismy, nejsou pak ve své nervositě schopni překonat obavy o vlastní mocenské pozice a napětí v mezinárodních vztazích jim za jistých okolností pomáhá ospravedlňovat represivní akce proti všem, kdo jejich propagandistická hesla berou vážně a trvají na tom, aby byla naplněna na skutky.

Domníváme se proto, že v zájmu uvolnění mezinárodního napětí by mělo být jednání madridské konference zaměřeno na otázku lidských a občanských práv v míře co možná největší. Domníváme se zároveň, že by bylo v zájmu cílů konference, kdyby delegáti posoudili možnost stanovení zásad, podle nichž by byli signatáři Závěrečného Aktu z Helsink povinni předložit seznamy svých politických vězňů, umožnit komisi, která by byla v Madridu ustavena, aby prozkoumala oprávněnost věznění těchto politických vězňů, z hlediska zákonů té které země a z hlediska Helsinského Závěrečného Aktu, jakož i z hlediska Mezinárodního Paktu o lidských a občanských právech, aby prozkoumala podmínky života politických vězňů a jejich zdravotní stav. Jsme přesvědčeni, že především demokratisací a humanisací občanského života ve všech zemích. Lze dospět k cíli, o jehož dosažení madridské jednání usiluje.

Dr. Václav Benda, Jiří Dienstbier, Václav Havel
NVU Heřmanice, PS 2, PU 13, PSC 713 02, Ostrava 13.

Prosíme, oznamte včas změnu adresy

Události v Československu

Chartistka pí. Otka Bednářová byla propuštěna koncem září z vězení, s odůvodněním, že je ve špatném zdravotním stavu. Její propuštění je však jenom "dočasné přerušení výkonu trestu". Bylo to jistě na nátlak z ciziny. Pražské úřady dostávaly četné žádosti nejen z domova, ale i ze zahraničí. Její dva synové požádali gen. tajemníka Spojených národů Kurt Waldheima o její propuštění, protože trpí žloutenkou a ztratila velmi mnoho na váze. Úřady se asi obávaly, aby nemoc nekončila u ní tragicky právě v předvečer madridské konference.

Nebyla však udělena milost, ani snížení trestu chartistu Rudolfu Batt'kovi, který je též churav ve vězení od června. Žádost jeho manželky, aby byl přeložen do vězeňské nemocnice byla zamítnuta a místo toho byl - nebo bude - podroben psychiatrické prohlídce, jak si to vyžádal státní zástupce, a to víme co znamená. Na to reagoval telegraficky sociolog Alex Inkelse ze Stanfordské univerzity v Kalifornii, který apeloval na presidenta Husáka. Žádost podepsali i předseda amerického sociologického sdružení, prof. Peter Rossi z Mass., a deset dřívějších předsedů sdružení.

Obětí msty se stal mladý Peter Pospíchal, který byl zmlácen ve vyšetřující kanceláři, že neodpovídal "dobrovolně". V Ústí nad Orlicí postihl podobný osud chartistu Tomáše Petřivého, který byl odsouzen na dva roky za pokus o setkání s polskými obránci lidských práv na polských hranicích. V Praze je pronásledován Aleš Lederer, syn novináře Jiřího Lederera, vyhoštěného nedávno z Československa. Byl vyhozen ze zaměstnání a bylo mu odmítnuto studovat na universitě ve Vídni, ač mu to bylo na jaře slíbeno.

Vyhoštěn byl Jiří Šik Polák, syn národohospodáře Oty Šika, který je v cizině.

Václav Havel neumlčen . . .

Pražské úřady by se rády zbavily Václava Havla, poněvadž se těší mezinárodní pozornosti a nabídly mu znovu možnost emigrovat do zahraničí. Prohlásil statečně, že on sám se musí nabídky zřeknout nebudou-li propuštěni ostatní odsouzení členové Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, protože nechce opustit svých přátel.

Z ciziny mluví za Havla jeho hry. Jeho politicko-psychologická jedno-aktovka "Protest" byla uvedena ve Švýcarech a pak na programu západoněmecké televize. Hra je jednohodinový dialog dvou postav, Staňka a Vaňka, o tom, zda se má povolit režimu nebo se nepoddát. Je to vlastně ukázka situace, v níž žije český spisovatel. Německý časopis Muncher Merker napsal: "Jen dvě osoby po celou hodinu, v jednom bytě - a jestliže napětí přesto ani na chvíli nepoleví - něco takového je v televizi jistě rarita. Vcelku: Václava Havla neumlčeli ani vězněním. (Zprávu o tom přineslo České Slovo).

Václav Benda, chartista a politický vězeň . . .

Časopis Matchbox, který vydává Amnesty International, ve svém čísle z listopadu označil chartistu Václava Bendu za "Prisoner of the Month" a vybízí americké občany, aby se zúčastnili dopisní kampaně a svými dopisy na presidenta Husáka (Hradčany, Praha) se přimluví za jeho propuštění z vězení. Dr. Benda je povoláním matematik, 34 let star, katolík, otec 5. dětí. Byl obviněn, že monitoroval vládní nedodržování Helsinské dohody a odsouzen na 4. roky.

Úmrtí v Československu

První zpráva byla o Janu Werichovi (viz. Škutinův článek). Následovalo oznámení úmrtí dr. Prokopa Drtiny, býv. ministra spravedlnosti, jehož osud připomínal případ Jana Masaryka; krátce po puči dr. Drtina byl nalezen těžce zraněn pádem z okna z druhého posch. vilky, kde bydlel. Pochybovalo se o jeho životě, ale zázrakem se vyléčil ze svého zranění; po léta byl izolován a hlídán. Poslední léta psal své paměti, které se nalézají v nakladatelství Sixty-Eight Publishers v Toronto, Can. Mnoho lidí si ho pamatuje za druhé světové války, kterou prožil v Londýně s exilovou vládou. Pod pseudonymem Pavel Svátý povzbuzoval domov po rozhlase BBC. Upadl do zapomenutí za komunistické vlády, ale zůstal věren svému přesvědčení a jeho podpis se objevil na Chartě mezi prvními.

Byl pochován v Praze 24. října.

Zemřela 24. září pí. Libuše Palachová, matka Jana Palacha, a teprve nyní se dovídáme o její smrti. Pohřeb měla 30. září v České Kamenici. Jména pozůstalých jsou: Jiří syn s manželkou Ilonou, Alice a Andrea vnučky, sestra Vlasta Trčková.

Vladimír Škutina

JAN WERICH - * 4.2.1905 - † 31.10.1980

“Tak už jsem tady s tím vápnem, pane Werichu!” . . .

Já nevím proč - proč se mi pořád vrací ta zatracená, hloupá věta. Ta hloupá, nesmyslná věta: “Tak už jsem tady s tím vápnem, pane Werichu!” Od okamžiku, kdy mi z Prahy zatelefonovali, že zemřel, chce se mi zavolat: “Tak už jsem tady s tím vápnem, pane Werichu!”

Sedím v Curychu ve své knihovně a dívám se mu do očí. Do těch úzkých, přivřených, pozorujících očí. Ty oči se na mne pot'ouchle usmívají z fotografie. Z fotografie z roku 1968. Je mi smutno. Nepředstavitelně a prázdně smutno. Už kolikátý den. Pod oknem se podzimně zlatí Curyšské jezero, v jehož hladině se odrážejí zasněžené Alpy. Ale já je nevidím. Já vidím jen onu tvář. Vousatou, velice moudrou, víc skeptickou než ironickou. Tvář clowna, z něhož se stal filosof.

“Tak už jsem tady s tím vápnem, pane Werichu!” A příliš známý hlas z domku na Kampě, kde žil modrý abbé, mi volá z třinácté komnaty vstříc: “A, pan Škutina. Pan Škutina je tady s tím vápnem!” Hráli jsme si takhle každý den - at' jsem přišel na Kampu anebo přijel do Velhartic. Den co den jsme se takhle zdravili v onom legendárním roce Pražského jara. Pak nás rozdělila zeď. Napřed tanky, pak ostnatý drát kriminálu a pak železná opona. Od toho rána 31. října 1980 nás už nedělí nic. Jen věčnost. Jan Werich odešel na věčnost. Čeká na něho tam Falstaff. A Mark Twain. A pan Chaplin. A Janu Werichovi je starou belu do toho, že já tu marně volám: “Tak už jsem tady s tím vápnem, pane Werichu!”

Ba ne. Ta věta není tak docela zatracená a hloupá a nesmyslná. “Tak už jsem tady s tím vápnem, pane Werichu!” Je v ní moudrost věčnosti. Jako malý kluk jezdil Jan Werich k strýčkovi na Šumavu. A tam každého jara přijížděl forman s fúrou vápna. Zdátky volal: “Tak už jsem tady s tím vápnem!” A lidé vycházeli s kbelíky a škopky a kupovali hašené vápno, aby si vybilili své domky. Aby zahubili všechny bacily a plíseň. Každé jaro přijížděl vždycky tentýž den forman a volal: “Tak už jsem tady s tím vápnem”. A lidé věděli, že přišlo jaro. Ze už je tu jaro. Natřeli své domky a domky svítily bělobou zas až do příštího jara.

Hráli jsme si s panem Werichem na formana a na chalupníka. Den co den. Bylo třeba se očistit. Znovu natřít naše začerněné duše vápnem. Každého jitra. A tak jsem už od Kamenného

mostu volával, že už jsem tady s tím vápnem a Jan Werich to oznamoval z okna třinácté komnaty celé Kampě: “A, pan Škutina. Pan Škutina už je tady s tím vápnem!” Očistili jsme své chmurné noční myšlenky a začali jsme mísit to vápno humoru, aby smích svítil.

Naučil jsem se moc od Jana Wericha. Ve světě humoru snad všechno. Pozorovával mě shovívavě a trpělivě jako pozoruje zkušební rybář kličkující pstruhy. Ví, že ten největší bude jeho. Jednou jsme připravovali natáčení naší televizní relaci “Co tomu říkáte, pane Werichu?” a já vyslovil slovo “demokracie”. “Neboli lidovláda”, skočil mi do řeči Jan Werich. “Nebylo by lepší říct vláda lidu?”, navrhol jsem. Podíval se na mne tím svým zúženým pohledem a poškrábal se pravou rukou za levým uchem, aby mi tím dal nepokryté najevo mou naivní hloupost. “Jo - já řeknu na televizní obrazovce vláda lidu a lidi budou přemýšlet, jestli je to genitiv - koho, čeho, či vláda lidu? anebo dativ - komu čemu vláda lidu? - a pak jim uteče, co jsem pověděl dál.”

Byl nevyčerpateľný zdroj nápadů. Přijeli jsme do Karlových Varů a já mu řekl: “Vy jste takový gejzír. Šprůdl. Gejzír nápadů a legrace.” Napil se té horké, slané vody, otrásl se a povídá: “Tak vám tedy děkuju, pane Škutino. Přímo nestravitelný. Odporný. V horkém stavu zapáchající.” “Ale léčivý. S blahodárnými účinky”, řekl jsem a zhluboka jsem se napil. Usmál se do vousů a koupil mi v šprůdlu zkrystalizovanou růži. “Já bych nechtěl být takovouhle zkamenělinou” řekl. Ještě jí mám doma schovanou. Tu růži. Je to růže, která neuvadá. Jako Jan Werich.

Když přišli okupanti, drobátko zpanikařil a odešel do Vídně. Počátkem října mě vyslali do Vídně za ním, abych jej přemluvil k návratu. Jel jsem vlakem. Vindobona měla přes hodinu zpoždění. Vjížděla na nádraží Franze Josefa a já zdálky na úplně opustěném nástupišti viděl dvě postavy. Jan Werich a paní Zdenka. Bylo to jak v špatném, sentimentálním kinematografu.

Jana Wericha nebylo třeba přemlouvat. Byl už dávinko rozhodnut k návratu. A tak jsme jen klábosili a těšili jsme se, jaké legrace budeme v Praze vymýšlet. Jako dva naivní snilkové.

Druhého dne mě šel doprovodit. Zas na nádraží Franz Josefa, které už od té doby zbourali. A než jsem nastoupil do vlaku, řekl mi: “Tak vyříd’, že se vrátím. Ale ty by ses vracet neměl. Já to znám. Titíž lidé, kteří si ze Škutiny udělali symbol a mýtus a legendu, jednoho dne zvednou kámen a hodí jej po Škutinovi. Ale ne proto, že by jej chtěli hodit, ale protože se bude dívat někdo, kdo si přeje, aby ten kámen byl hosen.”

A přesně to se stalo.

Byl moudrý. Byl předvídavý. Byl gejzír. Byl jako ta růže, která nikdy neuvadá. A bude se vracet jako ten forman s vápnem. Každého jara. Abychom se smíchem očistili. Abychom svítili do jara. Patří k jaru. Nejen k tomu pražskému. O tomhle vše jsem napsal knížku. Knížku o Janu Werichovi. Jak byl jarem a smíchem a gejzírem a růží a ironií naší doby. Měli jsme spolu takovou úmluvu. Gentlemen's agreement. Že dokud bude živ, knížka nevyjde. Nyní po 31. říjnu 1980 už knížka může vyjít. Co bych za to dal, aby ještě dlouho, ukrutně dlouho knížka nemohla vyjít . . . Vlastně by neměla vyjít. Jan Werich je přece živ. Jako jaro, které se každého roku vrací. Jako gejzír. Jako růže, která neuvadá.

“Tak už jsem tady s tím vápnem, pane Werichu . . . !”

DR. PROKOP DRITINA

1900 - 1980

Na cestě k úplnému uchvácení moci ve státě (1945-48) musela komunistická strana překonávat odpor těch, kdo hájili Československý právní řád.

K předním protivníkům komunistické zvláště patřil tehdejší ministr spravedlnosti dr. Prokop Drtina. Když se dnes zamýšlíme nad poválečnou dobou, musíme ji měřit nejen podle toho, čeho komunisté dosáhli, ale i také pamatovat, čemu se alespoň na čas podařilo zabránit.

Málokoho napadala komunistická propaganda tak často a tak zběsile jako právě Prokopa Drtinu. A ještě léta po únoru se ve všech kronikách komunistického boje o moc znova a znova objevovalo jméno Drtina.

Tam - a ještě někde. Až do třiapadesátého roku, do Štolovy a Šýkorovy pustošivé reorganizace školství, existovalo v Praze na Smíchově Drtinovo gymnasium. To ovšem bylo pojmenováno po otci Prokopa Drtiny, po filosofovi Františkovi Drtinovi, profesorovi Karlovy university, Masarykovu příteli a politickém spolupracovníkovi.

O Prokopovi Drtinovi se však nevědělo nic. Poslední zmínky o jeho osudu se vztahovaly ke dnům únorového uchvácení moci komunisty. Všeohřady bylo známo, že neodešel do exilu, semtam proskakovaly pověsti, že prý je vězněn. Proč a kde - neznámo. O žádném procesu s ním se nikdy nepsalo. Ticho.

Stejně ticho jako na chodbách věznice v pražské Ruzyni, vyšetřovací centrále Státní bezpečnosti.

Zatčení byli do Ruzyně přivezeni se zavazanýma očima. Kdo neznal Prahu, tomu o jeho místě pobytu nic neřeklo rachocení vlaků a hluk startujících a přistávajících letadel. Vězeň v Ruzyni viděl jenom přijímací oddělení a pak pouze svou celu, kancelář vyšetřovatele a čas od času byl odveden pod sprchu. Před opuštěním cely se zavazovaly oči. Okna byla konstruována tak, že ani při větrání se jimi nedalo vyhlédnout. Matné sklo mělo drátěnou vložku. Ocelová deska lůžka se na den sklápěla do zdi a zamykala se trnovým klíčem. Na protější stěně byla podobně vyklápací sedačka a stolní deska - tu ovšem třeba také neodemkli. Pak už byl v cele jen turecký záchod. Dost. Plocha necelé dvakrát necelé tři metry. V noci svítilo nepřetržitě světlo a spát bylo nařízeno naznak, s rukama na dece. Pokud měl vězeň občas povolenou vycházku, odvěkli ho na ni opět se zavazanýma očima a ve dvoře byl na deset minut vypuštěn do kotce, obehnaného betonovou zdí - zase sám. Brýle zpravidla nebyly povoleny - kdo je nosí, ví co to je. Na noviny ani pomyslet, knihy jen zřídka. Podle estébáků, proto, aby vězeň necerzpytloval v přemýšlení o jeho zločinech.

Doktor Prokop Drtina byl takto vězněn šest let. Státní bezpečnost, prokurátura a vedení strany nedokázaly slátat jenom trochu upotřebitelnou obžalobu. Myšlenky na veřejný proces s Prokopem Drtinou v hlavní roli, která se vracela po tři první roky Drtinova věznění, se stranické vedení později zřeklo. Usoudilo se, že politický účinek procesu doma i v zahraničí by byl vysloveně negativní. A na Drtinu působilo stejně málo násilí, vydírání pohrůžkami, co se stane s jeho ženou, statečnou paní Lídou, i bohatá škála nejrůznějších slibů. Nechali ho tedy na těch necelých šesti metrech ruzyňské cely celých šest let. Odsouzen byl až v čtyřiapadesátém roce, kdy už panoval údajně mírný Antonín Zápotocký. Rozsudek - doživotí.

Pak - věznice a vesměs ty nejtěžší, Kartouzy u Jičína a pevnost Leopoldov. Novela trestního zákona, rušící doživotní žalář, mu snížila trest na patnáct let - počítaných od dne platnosti nového zákona. Amnestie se na Prokopa Drtinu nevztahovaly, vrátil se domů až po čtrnácti letech.

Jeho pozdější rehabilitace - to je také kapitola z dějin socialistické zákonnosti. Rozsudky, odvolání, obnovy, revize se táhly až do poloviny sedmdesátých let. Konečný výsledek . Drtina byl odsouzen na šest let odnětí svobody, tedy na dobu, po níž byl držen ve vyšetřovací vazbě, jinak řečeno - osm let byl i podle nijak shovívavých soudců období normalizace vězněn

bezprávně a protiprávně. V komunistickém tisku, který jej tolikrát napadal a urážel, o tom nevyšla ani řádka.

Až po letech na svobodě začal psát svoje paměti - sám a tak, jak si je představoval, nevázan žádnými otázkami a osnovou. Pamatuji, jak se zamýšlel nad širokým historickým rámcem moderních dějin Československa, jak konfrontoval a ověřoval prameny, jak vylučoval všechno jenom trochu nejisté a jinde zase zdůrazňoval sporný charakter předmětu, jímž se zabýval. Pracovalo se mu těžko, vrátil se z vězení s nadobro podlomným zdravím. A - jak je to v komunistickém státě už samozřejmé - nemohl ani pomyslet na studium v archívech, protože u nás je i po řadě desetiletí utajováno prakticky všechno. Nic se nesnažil obejít nebo překlenout mezery domněnkami či jenom konstrukcí z kusých informací - tam všude prostě hromadil podněty pro svoje pokračovatele, pracující už za příznivějších podmínek.

Co zůstane ze života Prokopa Drtiny? Zdůrazní příští časy nejvíc jeho úsilí politika, bránícího demokratický právní řád? Bude ceněn jako autor historické výpovědi o osudových dobách Československa? Anebo v hodnocení převáží Drtinova trvalá oddanost těm, jichž si vážil, ať to byl prezident Beneš nebo jeho přátelé z protinacistického odboje a z komunistických kriminálů?

Před čtyřiceti roky a pěti měsíci promluvil poprvé z Londýna Prokop Drtina - Pavel Svatý, jak zněl jeho pseudonym. Nyní po jeho smrti, ho uslyšíme znovu - až vyjdou jeho paměti.

Vilém Hejl
("České Slovo")

Nový mluvčí Charty 77

Novým mluvčím Charty 77 byl jmenován profesor Dr. Miroslav Kusý v Bratislavě, který bude podepisovat dokumenty Charty 77 společně s dosavadními mluvčími, Marií Hromádovou a Milošem Rejchrtem. Profesor Kusý, slovenský historik, byl až dosud členem širšího kolektivu mluvčích. Tento kolektiv působí jako poradní sbor a zároveň jako reservoir osob, které nastoupí do funkcí v případě, že dosavadní mluvčí nemohou pracovat. Jak je známo, mluvčí Charty 77, Rudolf Battěk, je vězněn čs. bezpečnostními úřady a nemůže proto svoji funkci vykonávat.

V souvislosti s dopisem, který Jiří Dienstbier, Václav Havel a Václav Benda poslali z vězení v Heřmanicích delegátům madridské konference, byla v Praze vyslýchána řada osob. Za prvé byli vyslýcháni příbuzní zatčených, Zuzana Dienstbierová a Jan Dienstbier, Olga Havlová a Ivan Havel. Pak Karel Kukul, Jiří Němec, Jakub Trojan, Miloš Rejchrt a řada dalších. Státní bezpečnost se snaží vzbudit ve veřejnosti dojem, že dopis zaslaný madridské konferenci je falsifikát.

Amnesty International, odb. Chicago

Oznamuje nám předsedkyně pí. Margaret Kieckheferová, že jejich skupina čís. 6 věnuje obnos \$1,000.00 chartistům. Paní Kieckheferová se nám představila loni na večírku Vladimíra Škutiny, který při té příležitosti poděkoval organizaci Amnesty International za jejich intervenci když mu bylo nejhůře. Škutina věří, že protesty AI a jiných mezinárodních organizací mu vymohly lékařské ošetření v nemocnici a propuštění.

S pí. Kieckheferovou přišel mezi nás p. Michal Šaskevič, který zahájil sbírku svým darem \$500. Byly to peníze, které vydělal vyučováním na škole v době stávk. Nestávkou ze zásady a aby dokázal, že mu nejde o peníze, věnoval tento obnos na československé vězně. K jeho daru AI skupina 6 přidala \$250. z fondu Ivana Morrise. Několik členů fakulty Calumet High School přidalo \$50., načež p. Šaskevič zaokrouhlil obnos dalším darem \$200.

Předloni Al Chicigo "adoptoval" vězně Dr. Šabatu

Dr. Jaroslav Šabata působil na filosofické a politické fakultě brněnské university a touto dobou je ještě ve vězení. Jeho zet' Petr Uhl, přesvědčením komunista, se rozešel s vedoucími komunisty a byl odsouzen na pět let vězení. Šabatův syn Václav uprchl se ženou do Vídně. Zde čekal dva roky na emigraci, v této době se jim narodila dcerka. Zažádal si o asyl v Kanadě, Austrálii, Novém Zélandu a konečně obdržel povolení do Spojených států. Má přijet s rodinou do USA koncem listopadu.

Z oblastí a odboček

Oblast ČSNRA, Chicigo

Vděčně jsme vzpomínali . . .

Jako již mnohokrát předtím uspořádal i letošního roku Oblastní výbor Československé národní rady americké vzpomínkovou oslavu u příležitosti 28. října. Přípravu a organizaci tohoto důstojného večera měla odbočka "Dr. Milady Horákové".

Jelikož letošního roku v červnu jsme si se stále živou a ani léty nezmenšenou bolestí připomínali, že uplynulo 30 let od hrdinné smrti české ženy a vlastenky dr. Milady Horákové, rozhodla se chicagská odbočka ČSNRA, která její jméno vděčně nese, že letošní vzpomínkovou oslavu 28. října spojí se vzpomínkovou na tuto mučednici novodobých dějin našeho národa.

Proto také byl pozván za slavnostního řečníka Zdeněk Slavík z Toronta, Miladinin spolupracovník a spoluvězeň. Ve svém výstižném a procítěném projevu nám vykreslil dr. Horákovou v době jejího pankráckého vězení a v posledních chvílích jejího statečného života, kdy umírala pro své přesvědčení na popravišti nelidského komunistického režimu.

Ve vzpomínkách na prožité historické události našeho národa hledal odpověď na otázku - proč jsme si tu naši svobodu, už dvakrát nedokázali ochránit a uhájit.

Srdečnými přátelskými slovy uvítal přítomné předseda Oblastního výboru br. Emanuel Lát. K zahájení modlitbou zvolil si Otec Vojtěch Vít, O.S.B., modlitbu známého konvertity z marxismu a slavného spisovatele románu "Kámen a bolest" Karla Schulze k blahoslavené Mladě, křestní patronce mučednice Milady Horákové, již výstižně a přiléhavě podtrhl ideovou náplň večera.

Byli jsme vděční za pečlivé provedení kulturního programu a chceme alespoň všem účinkujícím: Jiřině Podgorné, za krásné a opravdu zdařilé podání Dvořákových "Biblických písní": prof. Fr. Kubinovi, který jí laskavě doprovázel na klavír: - Iljovi Kovářovi za citový přednes "Modlitby dr. Milady Horákové" a za pěvecké vystoupení "Lyry - ČSA Men's Czech Chorus". Tento oblíbený sbor po národních hymnách zazpíval dojemnou píseň "Going Home", kterou věnovali zpěváci památce dr. Milady Horákové. Při poslechu tří Hašlerových písní, které následovaly, jsme vzpomínali na vzdálený a dosud stále nesvobodný domov. Dlouhotrvající potlesk, kterým byli členové sboru odměněni, byl, jak řekl br. František Desenský, předseda odbočky "Dr. Milady Horákové" - (který večer řídil) - nejpříjemnějším poděkováním za jejich dlouholetou práci a za nedávný úspěšný koncert spojeného sboru.

Vzpomínkový večer, konaný v sobotu 25. října v sále Chicagského "Velehradu" nám přesvědčivě připomněl, že jestliže pro ideály 28. října 1918 umírali naši lidé na bojištích a na popravištích, byli pro ně a znovu jsou věznění, že tím spíše my ve svobodném světě nesmíme zmalomyslnět a ochabovat, i když se nám doba exilu zdá někdy už příliš dlouhá. Naopak, je třeba dále

pracovat až do doby kdy opět budou uskutečněny v naší drahé rodné zemi za mořem ideály, z nichž její svoboda r. 1918 se znovu zrodila.

Vzpomínkový večer byl tentokrát spojen s večeří, která se podávala před programem. Tento způsob se velmi osvědčil. Všichni víme, kolik to dá práce takový náročný večer připravit a zorganizovat, a proto vám všem, kteří jste svou prací či jakýmkoliv způsobem přispěli k jeho uskutečnění, patří naše upřímné díky za toto opětné podání přátelsky pomocné ruky.

Srdečný dík patří Sávovi Rokničovi, který nás všechny mile překvapil graficky výstižně upraveným výtiskem modlitby Milady Horákové.

Za tiskový odbor Oblastního výboru ČSNRA . . . F.U.

Podzimní věneček Čs. ženské národní rady v exilu

Tradiční společenský večírek se konal v sobotu dne 1. listopadu v prostorné místnosti American Legion Hall na 25. ul. v Ciceru, ve vyzdobeném sále a za přátelské nálady. Krajanská a exilová veřejnost se zúčastnila ve velkém počtu a ochotně spolupracovnice ses. předsedkyně Míly Ferjenčíkové připravily bohatý jídelní stůl, což se již stalo pravidlem těchto podniků.

Program večera byl zpestřen tanečním vystoupením "Besedy", která již deset let věrně účinkuje na každém večírku Ženské národní rady.

Příštím podnikem Čs. ženské národní rady v exilu je **předvánoční bazár** v neděli 7. prosince, pořádaný opět v American Legion Hall, kde loni prostorný sál byl stále obsazen a stolky poskytovaly nekonečné množství vánočních předmětů, pečiva, cukroví atd. Děti se již dávno připravují na své vánoční vystoupení u vánočního stromku a těší se na Mikuláše, který každého roku je obdaruje.

Vánoční bazár Čs. ženské rady se stal dostaveníčkem starých přátel, starokrajanů i mladší generace, která přichází se svými dětmi do "starého" kraje vzpomínek a vánočních tradic.

Odbočka Gama

Odbočka Gama pořádala zajímavou přednášku na téma "Hospodářská integrace Sovětského svazu v Polsku pod rouškou vzájemné hospodářské pomoci" v Mid-America, v Ciceru, 21. listopadu. Přednášející dr. Jiří Tesař, profesor na státní universitě v Madison, Wis., se nedávno vrátil z Polska a měl mnoho zajímavých, důležitých poznatků o posledních událostech, které ovlivňují situaci v celé východní Evropě. Jeho přednáška byla sledována s neobyčejným zájmem posluchači, kteří kladli mu otázky, takže se rozvinula živá debata. Každý měl na mysli osud Československa a jsme vděční prof. Tesařovi, že vážil k nám cestu z Madison, Wis.

Mikulášská zábava

Odbočky Štefánik a Gama pořádají společně mikulášskou zábavu v sobotu dne 13. prosince v příjemném prostředí u Kraupnerů, laskavostí br. a sestry Kraupnerových v jejich bytě, 400 E. Randolph Street, Chicago, na 7. poschodí s vyhlídkou na krásně osvětlené pobřeží a Michigan Ave. Začátek v 17.30 - Výborné jídlo, pití a zábava: \$10 za jednotlivce - \$15. za manželský pár. Na programu družný potlach, vzájemná výměna nejnovějších politických vtipů a novinek a samozřejmě nevtíravá hudba k tanci a poslechu. Vyvrcholením bude jako vždy hláhol národních písní a vánočních koled. Pro dobro tradiční tombola, pro kterou prosíme přineste zabalené dárky. Konec zábavy o půlnoci.

Pořadatelé prosí, abyste se co nejdříve přihlásili a zaslali šek na adresu: Karel Halaška, 550 Locust Street, Winnetka, IL 60093 nebo Stanislav Brym, 1307 Oaklane Rd., Ingleside, IL 60041.

Upozornění členům odbočky Štefánik:

Před zahájením večírku rádi bychom si formálně a krátce odbyli valnou hromadu, hlavně volbu výboru pro příští rok a proto prosíme, abyste se dostavili v 5 hod. odp.

Pořadající výbor

Odbočka ČSNRA Západní předměstí

Valná hromada se koná v úterý dne 9. prosince ve spolkové místnosti Mid-America v Cicero. Budou podány zprávy za uplynulý rok a zvolen výbor pro příští rok. Následovat bude pohostění a vánoční program. Zveme členy a sousedy, aby přišli na koledy a s námi se těšili vánoční pohodě.

Odbočka

Československé národní rady americké

Západní předměstí

srdečně zve své členy a přátele na

VANOČNÍ VEČER

- pásmo hudby, prózy a poesie -

v úterý 9. prosince 1980 v 7:30 hod. večer
v Mid America Federal, 5900 W. Cermak Rd., Cicero

Recituje: **Věra Rokničová**

Hudební pásmo sestaveno **Vladimírem Tomsou**

Před programem budou projednány úřední záležitosti odbočky a provedeny volby činovníků na rok 1981. Večer je výroční schůzí odbočky. Schůze bude zahájena v 7:30, program v 8:00 hod.

Těšíme se na Vaši účast a prosíme, abyste na náš vánoční program pozvali své přátele.

Marie Langová
tajemnice

Vlasta Vrázová
předsedkyně

Odbočka Dr. Milada Horáková

koná výroční schůzi ve čtvrtek dne 11. prosince v 7:30 hod. ve 3. posch. budovy Mid-America Federal Savings, 5900 W. Cermak Rd., Cicero. Bude vzpomenu "Pavla Svatého" - dr. Prokopa Drtiny a vzácné české maminky Libuše Palachové.

F. Desenky, předseda J. Netík, místopředseda
L. Kosová, tajemnice

Velký úspěch clevelandské oslavy 28. října

Letošní clevelandská oslava čs. samostatnosti - památného 28. října - v České národní síni na Broadway, byla velice úspěšná. Pořádal ji v sobotu 25. října Krajanský výbor, který je clevelandskou odbočkou Československé národní rady americké. Dříve se konávala oslava v neděli odpoledne. Letos, abychom oživilí zájem a rozšířili počet účastníků na oslavě, přesunuli jsme ji na sobotu večer. Ukázalo se, že to bylo rozhodnutí velmi šťastné. Bylo vyprodáno a velký sál České národní síně byl zcela zaplněn. (A sál mohl být vyprodán dvakrát; ti co volali o rezervace až v pátek večer nebo v sobotu ráno, museli být odmítnuti - a bylo těch opozdílů přes 200 . . .).

Oslavě předcházela v 6:30 p.m. slavnostní večeře, kterou připravili členové Krajanského výboru. Byla to tradiční česká večeře, velice chutná a i velmi rychlou obsluhu si hosté chválili.

V půl osmé večer byl hymnami zahájen slavnostní program, který řídil a připravil místopředseda Krajanského výboru dr.

Miroslav Poseděl. Ke shromáždění promluvil starosta města George V Voinovich a přečetl proklamaci města Clevelandu k letošnímu 28. říjnu. Také oznámil, že v den 28. října bude vlát nad clevelandskou radnicí československá vlajka. Přítomné pak pozdravila poslankyně Mary Rose Oakar a přečetla resoluci U.S. kongresu k 28. říjnu. Za clevelandskou městskou radu přečetl její resoluci radní Joseph Kowalski. Oslavě byla přítomna také řada soudců i bývalý starosta města, br. Ralph J. Perk s celou početnou rodinou.

Orchestr Senior High School ze Strongsville (za řízení Kennetha Mihalko), který na začátku zahrál hymny - hrál pak několik skladeb od Antonína Dvořáka a Václava Nelhýbela, - a mladí muzikanti je zahráli výborně.

V recitačním pásmu přednášeli: Karol Rájecký ("Spomienka" od Andreje Plavky), František Mencil ("Pozdrav rodné zemi" od Jos. Macha) a pí. Dagmar Posedělová přednesla "Poslední báseň Jana Zajíce". Na její slova navázal svým projevem dr. Miroslav Poseděl na téma "Zamyšlení nad 28. říjnem 1918". Hovořil nejen o současně tragické a bědné situaci našeho národa, ale také o naší mravní a národní povinnosti nezapomínat na porobenou vlast. Obrátil se rovněž na novou mladou emigraci, aby stále nestála netečně a lhostejně stranou, ale aktivně se zapojila do odbojového a národního úsilí v zahraničí. Všichni přítomní byli dr. Posedělovi vděční za jeho jasná a nesmlouvavá slova.

Zlatým hřebem programu bylo pět árií ze Smetanovy "Prodané nevěsty". Tuto část programu připravil a nacvičil prof. Karel Paukert, ředitel hudebního oddělení Clevelandského musea umění. Arie nacvičil prof. Paukert se sólisty česky a sám je doprovázel na klavír.

Duet Kecal a Jenka "Znám jednu dívku" zpívali Mark Bitikofer (tenor) a Michael McMurray (bas), členové Cleveland Institute of Music. Kecalovu árii "Každý jen tu svou" zpíval M. McMurray, árii Mařenky "Kdybych se co takového dověděla", zpívala sólistka Noriko Fujii-Paukertová (soprano) a dvě dueta Mařenky a Jenka "Jako matka požehnaním" a "Věrné milování" zpívali Noriko Fujii-Paukertová a Mark Bitikofer. Dlouhotrvající bouřlivý potlesk obecenstva, který několikrát přivolal zpěváky zpět na scénu - byl důkazem, jak se tato část i celý ostatní program - návštěvníkům líbily. Bývá samozřejmým zjevem, že když skončí program, rázem se vše zdvihá a hrne k východu. Tentokrát jsme byli svědky něčeho neobvyklého. Lidé zůstali sedět dále ještě hodnou chvíli na svých místech, jako by chtěli vyjádřit přání - aby ten pěkný večer dál pokračoval, jako by se jim po tak pěkném zážitku ani domů nechtělo . . . -un.

Čs. vlajka vlála 28. října v Clevelandu na radnici

V úterý 28. října 1980 byl svátek prohlášení československé nezávislosti a v tentýž den večer byla v Clevelandu předvolební debata mezi prezidentem J. Carterem a gubernérem R. Reaganem.

George V. Voinovich - Mayor města Clevelandu, mluvil v sobotu v Čs. národní síni na oslavě 28. října a oznámil přeplněné dvoraně, že vydal exekutivní nařízení, aby v úterý 28. října československá vlajka vlála na hlavním stožáru clevelandské radnice. Mayor Voinovich výslovně podotkl, že si přeje, aby tisíce novinářů a hostů, kteří přišli do Clevelandu na presidentskou debatu, viděli vlát čs. vlajku na clevelandské radnici jako symbol národa, který byl a zase bude svoboden.

**Prosíme oznamte včas
změnu adresy**

Ronald Reagan k 28. říjnu

K letošnímu 28. říjnu vydal guvernér Ronald Reagan toto prohlášení:

Před šedesátidvěma lety byla zřízena nezávislá Československá republika. Pod žárným a oddaným vedením svého prvního prezidenta Tomáše Masaryka zaujala nová země brzy své oprávněné místo ve světovém společenství států.

Po tragédiích, jimiž bylo postiženo za druhé světové války, ještě větší tragedie byla uvalena na Československo v roce 1948, kdy země upadla pod komunistickou vládu, která trvá až do nynějška.

Národy Československa opětovně prokázaly, nejlživěji v roce 1968, že v jejich srdcích a myslích stále hoří plamen svobody. Ti z nás, kteří žijeme v této velké zemi svobody, z nichž mnozí jsou českého a slovenského původu, sdružujeme se ke vzpomínce na zemi kdysi svobodnou a hrdou.

A vyjadřujeme vroucí naději, že jednoho brzkého dne se snad nezávislost a svoboda vrátí do Československa a do všech zemí, kde se lidem nadále upírají jejich nezákladnější lidská práva.

Odbočka "Portland, Oregon"

Letošní svátek 28. října byl dnem, na který budou členové odbočky dlouho vzpomínat. Téměř na 80 členů a hostí se shromáždilo v sále k důstojné oslavě.

V první části večera, po slavnostní večeři jsme připravili překvapení pro naši čestnou členku sestru Marii Provazníkovou, která se dožívá v těchto dnech devadesátky. Zcela nic netušící, jsme jí předali překrásný dort se znakem Sokola a bratr Špánek ze San Franciska přečetl pozdravné dopisy od předsednictva ČSNRA v Chicagu, z Ústředí ČS Sokolstva v zahraničí, Americké obce sokolské a od sestry Marie Herbanové až ze Sao Paula.

"Dnešní oslava není jen oslavou její devadesátky, ale oslavou celého jejího životního díla . . ." řekl br. Špánek ve svém pozdravném projevu, ve kterém se zmínil o hlavních událostech přebohatého života Sokolky - oslavenkyně.

Po gratulacích předsedkyně Jiřiny Jacksonové a dlouhotrvajícím potlesku se s neskrývaným dojetím ujala slova sestra Provazníková.

" . . . Strávit život v Sokole není žádná zásluha - to je privilegie, to je štěstí", řekla v úvodu a pokračovala pak o cílech sokolské myšlenky, jak ji vytýčil Tyrš s úmyslem vychovávat národ.

"Měli bychom v jeho díle dále pokračovat. K tomu bylo vždy zaměřeno i moje úsilí a já stále doufám, že náš národ zase bude natolik fyzicky zdatný a morálně silný, aby si mohl znovu dobýt svobodu a nezávislost . . .", řekla potom na závěr.

Po skončení projevu všichni přítomní povstali a odměnili milou jubilantku neutuchajícím potleskem.

Druhou část večera vyplnil zábavný program našich vzácných hostů z Lake Tahoe - Eduarda Ingríše, známého skladatele, dirigenta, cestovatele, mořeplavce, kameramana a mimoto bezvadného, přátelského charakteru a jeho milé manželky Niny.

V pásmu vyprávění doplňovaném množstvím diapositivů jsme se seznámili s jeho zajímavým a bohatým životem a spatřili mnoho známých osobností, se kterými v minulosti spolupracoval či vystupoval. Kromě jiných R. A. Dvorský, J. Kohout, R. Friml, F. Lehár, Igor Stravinský, E. Hemingway, J. Wayne a dalších.

Nina a Eduard potom zpívali v bohatém hudebním pořadu mnoho krásných písní a skladeb "Od klasiky k populárním a národním písním". Mezi jinými árii z Prodané nevěsty "Ten lásky sen". Dále mnoho Ingríšových písní a nakonec národní písně, které jsme dokázali zpívat všichni. U klavíru se střídali

Eduard Ingríš s naším skrytým talentem, pokladníkem Vlastimilem Hudcem.

Velmi hezké a dojemné a do rázu oslav 28. října velmi dobře zapadající bylo pásmo "Karel Hašler vzpomíná", promítání diapositivů překrásných zákoutí Prahy s vyprávěním a řadou známých Hašlerových písní, které zpívali Nina a Eduard Ingríš a Vlastimil Hudec.

Program se velice líbil a přítomní vyjadřovali své nadšení vřelým potleskem. Eduard Ingríš potom ochotně podepisoval informační brožurky o své cestě přes Pacific na voru "Kantuta", o kterém natočil dvouhodinový film, odměněný první cenou na filmovém festivalu v Laguna Beach.

Celý večer byl velmi zdařilý díky skvělému řízení naší předsedkyně a všech obětavých členů, kteří nikdy neodmítnou pomoci. Vyslovujeme též dík za obětavost br. Špánka, který se postaral o dopravu manželů Ingríšových. Úspěch této naší poslední akce je nám povzbuzením do další činnosti.

za odbočku Portland, Oregon,
Vlastimil Obereigner

Nic se nezměnilo . . .

Krajané doma i za hranicemi se domnívají, že stalinovský krutý režim pomínil. Helsinky a celá řada ostud, které komunistický justiční systém napáchal poněkud zmírnil napětí. Náš lid doma může volněji dýchat, pokud se otevřeně nestaví proti komunismu. Komunistický nátlak i proti pokojným občanům však stále trvá, ale našel jinou formu. Na pracovních místech jsou stále vystaveni vyšetřování, prověrkám, školení, schuzování a vyzývání k "dobrovolné a nadšené" účasti na brigádách. Když pak se někdo nějakou kritikou režimu proheší, je náhle přemístěn na horší místo.

Občané ve státních službách a důstojníci v armádě se stále musí zodpovídat a když do jejich rodiny přijel strýček z Ameriky, ihned to musí hlásit u "raportu". Vedoucí podniku mají neustále politické školení.

Dostala se mi do ruky ukázka stranické výchovy přímo "z pramene". Předmětem je "náboženství", a propagační leták má název: "Hlavní zásady Komunistické strany Československa ve vztahu k náboženství".

Stojí tam napsáno:

Vědecko-technická revoluce a změny tradičního náboženství v myšlení lidu, vytvořily dva rozdílné systémy: Komunismus a kapitalismus. V kapitalismu náboženství pomáhá vykořisťovat lid, v komunismu marxistický třídní boj lid vychovává k lepšímu životu.

Taktika boje Komunistické strany Československa proti náboženství a víře je:

1. Vymezení určitého prostoru pro činnost církvi.
 2. Diskuze o náboženském problému ve škole, na pracovištích a v obci za účelem poznání smyslu lidí, a tím k zaujetí stranického postoje k jejich rodinám.
 3. Boj proti náboženství musí být každodenní, důsledný, ale obezřetný.
 4. Proti náboženství bojujeme také tím, že vytváříme příznivé podmínky pro život důchodců a mládeže.
 6. Pomáhati třetímu světu - Islámu v boji proti křesťanství.
- Ledy tedy ještě neroztály . . .

Jiří Špánek

AMERICAN PREDPLATNE
BULLETIN \$ 3.00 ROČNE

Útěk z Československa

Redaktor Josten upozorňuje na reportáž v londýnských časopisech o rodině Parobkové. Otec Alois Parobek, syn Jiří a jeho mladá žena Kateřina se odváží za hranice lodí. Anglické noviny věnovaly velkou pozornost jejich dobrodružné cestě z Jugoslávie do Bari, Malty, Gibraltaru a konečně do Anglie. Cesta po moři v malé lodi trvala týdny a týdny, ze Šibeniku do Gibraltaru dva měsíce.

V Londýně první přístřeší jim poskytl Rev. Dr. Jan Lang, který je předsedou britského Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných. Pak již měli vyhráno, začaly se o jejich osud zajímat vynikající osobnosti, mj. starostka města Redhill-Reigate, a býv. kapitán letectva RAF Paul Harris.

Zavděčte se svým přátelům touto krásnou knížkou k vánocům

Alice Garrigue Masaryk - životopis neobyčejně zajímavý a dojemný - sestavila americká přítelkyně Ruth Crawford Mitchell z korespondence rodiny a přátel, spisů atd. Úvod od prof. René Wellka, Yale University - vydalo anglicky nakladatelství University of Pittsburgh Press. Vázaná, bohatě ilustrovaná, 250 str. \$14.95 plus poštovné \$1. Na skladě v ČSNRA, 2137 So. Lombard Ave., Cicero, Ill. 60650.

Knihovna Kongresu hledá etnické publikace

Knihovna Kongresu potřebuje pomoc při shromažďování ukázkových výtisků publikací, vydávaných etnickými skupinami nebo pro etnické skupiny ve Spojených státech.

Ač knihovna má ve svých sbírkách etnické noviny a publikace, je třeba tuto oblast rozšířit. Není možné shromažďovat všechny publikace vydávané po celých Spojených státech, ale je důležité mít široký výběr novin, časopisů, knih, brožur a právě tak zvukových záznamů a filmů, v nichž jsou zachyceny zájmy, starosti a činnost amerických etnických skupin.

Některé z těchto publikací jsou vydávány organizacemi, jiné, zvláště výroční tisky, jsou vydávány církvemi. Různá literární díla a osobní vzpomínky členů etnických skupin jsou často psány v jiných řečech než v angličtině, ale někdy jsou také vydávány dvojjazyčně nebo v překladech. Některé publikace jsou genealogické studie, jako **Czech Pioneers in Texas: Vincenc Doubrava and Františka Novák Doubrava and Their Descendants**. - Vydávají se také materiály z různých etnických sjezdů a konferencí.

Při obstarávání materiálu, Knihovna potřebuje informace o dostupných etnických publikacích jakéhokoli druhu, od brožur po velká mnohosvazková díla, od novin a místních časopisů po tiskoviny s celostátní distribucí. Knihy, brožury a hudební materiály, které mohou být dány k dispozici zadarmo, zasílejte laskavě na níže uvedenou adresu. Pokud jde o publikace, která jsou na prodej, Knihovna prosí o informace týkající se autora, názvu, jména a adresy vydavatele nebo dodavatele, data vydání, počtu stránek a ceny. Totéž se týká hudby a zvukových záznamů mluveného slova. Pokud jde o noviny a časopisy, žádáme o několik ukázkových čísel. Knihovně lze zaslat také dřívější publikace a kompletní ročníky časopisů, které se už nevydávají, ale doporučuje se, aby se dárci nejdříve laskavě informovali, zda tyto publikace nejsou už k dispozici ve sbírkách Knihovny Kongresu.

Knihovna nebude shromažďovat a trvale uchovávat všechny publikace, o kterých se doví nebo které jí budou zaslány. Ale celková odpověď na tuto výzvu umožní Knihovně přehled o celém rozsahu etnických publikací a usnadní náš úkol učinit národní knihovnu tak reprezentantní, aby se v ní obrazy prvky americké kultury.

Všichni, kdo mohou Knihovně Kongresu nějak přispět k tomuto důležitému projektu, jsou žádáni o pomoc. Dopisy a publikace posílejte laskavě na tuto adresu: Exchange and Gift Division, Ethnic Unit, Library of Congress, Washington, D.C. 20540.

Pamětní deska prezidenta Wilsona odhalena v Praze

Ve vstupním prostoru amerického velvyslanectví v Praze, jehož jednu stěnu už leta zdobí pamětní deska s plastickým portrétem T. G. Masaryka, se konala 28. října t.r. krátká slavnost, v jejímž průběhu byla odhalena pamětní deska s plastickým portrétem prezidenta Woodrowa Wilsona. Americký chargé d'affaires Byron Morton v projevu připomněl spolupráci prezidentů Masaryka a Wilsona, z níž vzešlo na konci první světové války svobodné Československo. Nezávislost nového státu byla vyhlášena právě v den 28. října a bylo tudíž symbolické, že právě tento den byl určen k odhalení pamětní desky prezidentu Wilsonovi. Byron Morton poděkoval za spolupráci ke zřízení Wilsonova památníku washingtonským odbočkám Čs. národní rady americké, Amerického Sokola, Čs. společnosti pro vědu a umění, Radě svobodného Československa a Československo-americké výchovné radě. Americký diplomat použil příležitost, aby znovu ocenil dřívější dar dr. Jana Papánka, předsedy Amerického fondu pro čs. uprchlíky v New Yorku, pro zřízení Masarykovy desky. Paní Anně Faltusové z Čs. národní rady americké poděkoval za mimořádné úsilí ke zřízení Wilsonovy pamětní desky. Zprávy vysílala rozhlasová stanice Svobodná Evropa i Hlas Ameriky.

Odbočka Jan Masaryk

se utvořila v severozápadních předměstích Chicaga před 18 léty. Členové podporují podniky pořádané Čs. národní radou a na jaře přispěli na fond Chartistů.

Schůze odbočky se pořádají třikrát ročně. Na letošní valné hromadě byl zvolen předsedou opět Vilém Bocek, ale Svata Hoshlová, která obětavě zastávala funkci pokladní od založení odbočky, se letos funkce vzdala a novou pokladní je Jitka Karkošová; tajemnicí je Marie Chalupová.

DARY NA ČINNOST ČSNRA:

V rámci nálepkové akce zaslala na činnost ústředí ČSNRA v roce 1980 paní Ruth Mitchell z Pittsburghu

\$100.00

p. George Laadt, člen odb. Záp. předměstí, zaslal jako svůj osobní příspěvek na "CNCA excellent efforts"	100.00
dr. E. L. Schoeniger, OH	50.00
James P. Kase, IL	30.00
dr. L. J. a Eva Haňkovi, MI	30.00
Hermína Ondrušová, IL	30.00
dr. Ján Papánek, NY	25.00
J. V. Mládek, Wash., D.C.	25.00
J. F. Faltus, GA	25.00
C. F. Smidl, AZ	25.00
Organizace:	
Western Fraternal Life Ass'n., Cedar Rapids, IA	25.00
Čs. ženská národní rada v exilu, IL	20.00

IN MEMORIAM

svého zesnulého manžela, p. Antonína Rohela, - k 5. výročí jeho úmrtí - věnuje E. Rohelová, IL	20.00
--	-------

Č. S. A.

Nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota v Americe jest připravená poskytnouti Vám nejvýhodnější druhy životních pojištění plně zabezpečujících Vaši ochranu.

Rovněž nabízíme pojistky poskytující pravidelný starobní důchod jakož i pojistky hypoteční.

Další informace ochotně podají:

CZECHOSLOVAK SOCIETY OF AMERICA

"Pioneer of Fraternal Life Insurance"

CSA PLAZA

Telefony (312) 795-5800 - (312) 242-2224

2701 SOUTH HARLEM AVENUE

BERWYN, IL 60402

VĚSTNÍK

CZECHOSLOVAK NATIONAL COUNCIL
OF AMERICA
2137 So. Lombard Ave. - Room 202
Cicero, Illinois 60650

ADDRESS CORRECTION REQUESTED

436

FIRST CLASS MAIL

Christmas USA 15c